

Altres actuacions en PRL

Jaume Llacuna Morera
Xavier Baraza Sánchez
Ángel Bernal Rapela
Juan Francisco de la Fuente

PID_00186719

Material docent de la UOC

Jaume Llacuna Morera

Llicenciat en Filosofia i Lletres per la Universitat de Barcelona, doctor en Filosofia i Lletres per la Universitat de Santiago de Compostel·la, màster universitari en Neurociències i biologia del comportament per la Universitat Pablo de Olavide. Titulat superior de l'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball (Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social). Funcionari per oposició, actualment conseller tècnic del Centre Nacional de Condicions de Treball (Barcelona) nivell 28. Professor associat de la Universitat de Barcelona en la Facultat de Psicologia (Psicologia social). Professor de l'Escola Superior de Prevenció de Riscos Laborals (UB, UPC, UPF, INSHT). Expert d'OIT en matèria de formació en prevenció de riscos laborals.

Xavier Baraza Sánchez

Enginyer químic industrial i doctor en Enginyeria del Medi ambient i del Producte per la Universitat de Barcelona, màster en Prevenció de riscos laborals (tres especialitats); màster en Direcció i administració d'empreses per l'Escola Europea de Negocis. Ha estat professor de la Universitat de Barcelona, de la Universitat Politècnica de Cartagena i de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona. Director de Seguretat, Salut i Medi ambient d'una empresa del sector de la química fina entre els anys 2005 i 2010. Actualment és professor dels Estudis d'Economia i Empresa de la Universitat Oberta de Catalunya i director del màster universitari de Prevenció de riscos laborals. Autor de diversos articles i ponent en congressos nacionals i internacionals en matèria de medi ambient, gestió empresarial i prevenció de riscos laborals.

Ángel Bernal Rapela

Pedagog per la Universitat de Barcelona. Estudis de Psicologia (UB), Sociologia i Ciències Polítiques per la Universitat Autònoma. Especialitzacions en àmbits diversos, especialment en Recursos Humans, Consultoria, Formació i Prevenció de Riscos Laborals. Postgraduat en Enginyeria de la formació per la Universitat Politècnica de Catalunya. Màster en Formació de formadors, metodologies i gestió, per la Universitat Politècnica de Catalunya. Màster en Gestió de la formació i consultoria de recursos humans, per la Universitat de Barcelona. Expert europeu en formació i consultoria de les organitzacions. Certificat Eurosform, diverses universitats europees. Prevenció de riscos laborals (FMU-UB).

Juan Francisco de la Fuente

Llicenciat en Psicopedagogia, a més de màster en Prevenció de riscos, màster en Gestió integrada de prevenció, qualitat i medi ambient i postgraduat en Tècniques de comunicació. Posseeix, així mateix, formació específica en organització i gestió d'empreses. És doctorand en la Universitat de Lleida, on fa funcions de professor associat. Membre de l'equip de recerca Competecs (Competències, Tecnologia, Educació i Societat), vinculat a la Universitat de Lleida i reconegut per la Generalitat de Catalunya. Desenvolupa la seva activitat professional vinculat a tasques de consultoria en les àrees de qualitat, prevenció, gestió de competències i desenvolupament organitzatiu.

L'encàrrec i la creació d'aquest material docent han estat coordinats pel professor: Xavier Baraza (2013)

Primera edició: febrer 2013

© Jaume Llacuna Morera, Xavier Baraza Sánchez, Ángel Bernal Rapela, Juan Francisco de la Fuente

Tots els drets reservats

© d'aquesta edició, FUOC, 2013

Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona

Disseny: Manel Andreu

Realització editorial: Eureka Media, SL

Dipòsit legal: B-592-2013

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Introducció

En aquesta assignatura abordarem tres temes fonamentals per a la prevenció de riscos laborals:

- La formació
- La comunicació
- La negociació

De fet, i encara que es presentin per separat, els tres temes representen una estratègia conjunta per a l'obtenció d'un objectiu bàsic: la modificació d'una conducta, envers una conducta segura, a partir de tècniques i mètodes de transmissió de coneixements, procediments i actituds i eliminant els possibles conflictes de tot tipus que puguin aparèixer en el grup laboral tant individualment com col·lectivament.

Quan abordem el tema de la prevenció de riscos laborals no solem entendre que en la majoria de vegades, un cop solucionats els problemes estrictament materials que originen el problema, l'objectiu és modificar, conscientment i voluntàriament, la conducta de les persones envers una situació que es mantingui en el temps com a saludable, és a dir: com a conducta que evita sistemàticament les situacions de risc des de la consciència de la situació i el desig de perdurar en la situació òptima al llarg de tota la vida.

Això implica que enfoquem els tres temes tractats en aquest mòdul des de l'òptica de la repercussió. Això vol dir que la formació que volem per a tots nosaltres no és el mer record d'unes dades concretes, sinó que implica l'acció permanent que ens permet a cada moment avaluar la situació i respondre positivament a aquesta. Per aquest motiu entenem el procés d'ensenyament/aprenentatge com una cosa activa i que no finalitza quan acaba el que considerem com pròpiament un procés d'ensenyament, sinó que perdura en els alumnes (adults) a manera d'autoformació contínua que els capacita per a donar resposta constant a qualsevol tipus de situació perillosa. No és, per tant, que vulguem ser portaveus d'un coneixement "bancari", en paraules de Paulo Freire, i que no genera valors posteriors a l'adquisició, sinó, per contra, volem possibilitar un mecanisme d'autoaprenentatge que motivi els alumnes adults a la recerca contínua sobre l'entorn i sobre si mateix per a adaptar permanentment la conducta a les situacions i resoldre els conflictes que es puguin plantejar.

La tècnica genuïna per a aquest objectiu implica generar un bon mecanisme de comunicació, tant en el sentit professor/animador - alumnes, com entre els alumnes mateixos com a grup de treball i descoberta de les situacions de risc

en les quals es poden trobar, per a procedir, des de l'anàlisi, a la solució tant individual com conjunta. Per això parlem de comunicació amb una àmplia "repercussió" i al llarg de tota la vida.

Però quan parlem de comunicació no podem oblidar avui que la relació interpersonal que establim les persones té un doble camí. D'una banda hi ha el que tradicionalment hem denominat el "contingut" del missatge, el que volem transmetre com a instrucció, reflexió o coneixement i, d'una altra, la relació de caràcter afectivoemocional que establim entre nosaltres les persones, i que possibiliten o neguen l'operativitat (repercussió) d'aquest missatge. Vol dir això que el professor/animador ha de disposar de les eines comunicatives bàsiques per a fer arribar el seu missatge no únicament com a pur contingut sinó implicant l'actuació que es pretén i, per a això, és necessari que es relacioni correctament amb el receptor i amb la col·lectivitat sencera a la qual es dirigeix. Un bon professor/animador no és únicament qui traspasa un contingut sinó qui promou que aquest contingut actuï de manera vivencial en els receptors.

Per a això estudiarem tots aquells mecanismes, no especialment verbals, que canalitzen el procés de comunicació i que estableixen la relació emissor-receptor des d'una situació afectivoemocional. Aquests aspectes, tradicionalment, oblidats o considerats de menys importància, són precisament els que aporten la perdurabilitat del missatge en la conducta del receptor. Aquesta interrelació correcta alumne-professor és la base de l'eficàcia docent. Moltes vegades, i especialment en el camp de la prevenció, hem entès que el missatge ha de ser portador únicament d'informació, quan entenem actualment que aquesta informació només serà operativa si es dóna en un entorn grat, serè i còmplice.

Finalment, perquè tot això sigui veritablement eficaç i insistint en el mateix objectiu, haurem d'atendre al fet que la formació en prevenció no es pot donar en un entorn conflictiu i que, de vegades, la negociació mateixa és ja l'acció preventiva. Ens referim a tot tipus de negociació donada en tots els nivells laborals que impedeixi un exercici correcte del treball i que predisposi tant a una pèrdua de salut (del tipus que sigui) com a la impossibilitat d'arribar a l'objectiu formatiu que pretenem.

Aquests materials docents que presentem, doncs, han de ser entesos com una reflexió permanent sobre els mecanismes d'ensenyament/aprenentatge a partir de l'existència d'uns "tècnics de prevenció" que participen activament en la cerca de conductes segures per a tots els treballadors. I per a això recorren a la comunicació com a eina fonamental i a la negociació com a solució de conflictes.

Continguts

Mòdul didàctic 1

La formació en prevenció de riscos laborals

Jaume Llacuna Morera, Xavier Baraza Sánchez i Ángel Bernal Rapela

1. La formació de l'adult
2. Definició d'objectius docents
3. La planificació del procés d'ensenyament
4. L'avaluació i l'espai físic del procés d'ensenyament
5. La inserció de les noves tecnologies (NT) en la formació de l'adult

Mòdul didàctic 2

La comunicació en prevenció de riscos laborals

Jaume Llacuna Morera, Xavier Baraza Sánchez i Ángel Bernal Rapela

1. La comunicació en l'adult
2. La comunicació no verbal
3. Recursos per a la comunicació no verbal

Mòdul didàctic 3

La negociació en prevenció de riscos laborals

Jaume Llacuna Morera, Xavier Baraza Sánchez i Juan Francisco de la Fuente

1. El conflicte en les organitzacions
2. Negociació

